Bildirim Öncesi Sigortasız Çalışma

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	01.10.2025	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/389	2025/596	5510 s.K. m.86, 506 s.K. m.79

ÖZET

İşe giriş bildirgesinden önceki kesintisiz sigortasız çalışma için hak düşürücü süre işler; başlangıcı kesintisiz çalışmanın sona erdiği yılın sonudur. Bu değerlendirme yapılmadan verilen direnme kararı bozuldu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/bildirim-oncesi-sigortasiz-calisma-hak-dusurucu-sure-hgk-2025-596/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2024/389 E. , 2025/596 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :İş Mahkemesi

SAYISI : 2023/48 E., 2023/129 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 18.10.2022 tarihli ve

2022/8843 Esas, 2022/12590 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki hizmet tespiti davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalılar ve fer'î müdahil Sosyal Güvenlik Kurumu vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar ve fer'î müdahil Sosyal Güvenlik Kurumu vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 10. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davalılar ve fer'î müdahil Sosyal Güvenlik Kurumu vekillerince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz

dilekçelerinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkilinin askerlik görevini yerine getirdiği 21.05.1998-25.11.1999 tarihleri dışında kalan 03.04.1996-21.05.1998 ve 25.11.1999-20.11.2001 tarihleri arasında aralarında organik bağ bulunan davalı şirketler nezdinde çalıştığını ancak çalışmalarının Kuruma bildirilmediğini ileri sürerek 03.04.1996-21.05.1998 ve 25.11.1999-20.11.2001 tarihleri arasındaki kesintisiz geçen hizmetlerinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalılar vekili; davacının davalı işyerinde 20.11.2001-07.09.2013 tarihleri arasında çalıştığını, buna ilişkin tüm hak ve alacaklarını Mersin 5. İş Mahkemesinin 2016/85 Esas sayılı dosyasında yapılan yargılama sonucunda aldığını, davacının iddialarının doğru olmadığını, sözü edilen dönemlerde çalışmasının bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

2. Fer'î müdahil Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK/Kurum) vekili; Kurum kayıtlarına göre davacının 20.11.2001-12.07.2003 ile 12.02.2004-30.11.2010 tarihleri arasında davalı ... Endüstriyel Tarım Orman Ürünleri A.Ş'de (... Endüstriyel A.Ş.), 01.12.2010-30.09.2013 tarihleri arasında ise davalı ... Tarım Orman Ürünleri Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti'de (... Tarım Ltd. Şti.) çalıştığını, uyuşmazlık konusu dönemde davacı adına yapılan bildirim bulunmadığını, hak düşürücü sürenin geçtiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARLARI

A. İlk Derece Mahkemesinin Birinci Kararı

İlk Derece Mahkemesinin 24.04.2018 tarihli ve 2016/146 Esas, 2018/184 Karar sayılı kararı ile; dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde davacının davalı ... Endüstriyel A.Ş'de talep edilen dönemde asgari ücretle kesintisiz çalıştığının anlaşıldığı gerekçesiyle davanın kabulü ile davacının davalı ... Endüstriyel A.Ş'de 03.04.1996-21.05.1998 ile 25.11.1999-20.11.2001 tarihleri arasında asgari ücretle kesintisiz çalıştığının tespitine, diğer hizmetleriyle birleştirilmesine, sigortalı gösterilen kısımların dışlanmasına karar verilmiştir.

B. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar ve fer'î müdahil Kurum vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

C. Bölge Adliye Mahkemesinin Birinci Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin 14.03.2019 tarihli ve 2018/2275 Esas, 2019/495 Karar sayılı kararı ile; yeterli sayıda bordro tanığı dinlenmediği ve beyanlar somut şekilde tespit edilmeksizin karar verildiği, bu nedenle uyuşmazlık konusu döneme ilişkin yeterli sayıda bordro tanığı tespit edilerek çalışmanın varlığı, başlangıç ve bitiş tarihleri, kesintili mi kesintisiz mi, sürekli mi yoksa dönemlik mi olduğu konusunda somut beyanların alınması, Kurumdan işyeri dosyasının getirtilmesi, davalılar

arasında organik bağa ilişkin deliller değerlendirilerek organik bağ olduğunun anlaşılması hâlinde hükümde her iki davalının da gösterilmesi gerektiği gerekçesiyle ilk derece mahkemesi kararı kaldırılıp dosyanın yeniden görülmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

D. İlk Derece Mahkemesinin İkinci Kararı

İlk Derece Mahkemesinin 09.02.2021 tarihli ve 2019/22 Esas, 2021/60 Karar sayılı kararı ile; tanık beyanları ve ticaret sicil müdürlüğü kayıtlarına göre davalı şirketlerin adres ve ortaklarının aynı olduğu anlaşıldığından davalı şirketler arasında organik bağ bulunduğu, hak düşürücü sürenin işten ayrılış tarihi olan 07.09.2013 tarihinden itibaren işletilmesi gerektiği, tanık beyanları ve dosya kapsamına göre 03.04.1996 tarihinden sigorta girişinin yapıldığı tarihine kadar askerlik süresi hariç çalıştığı, davacının haftada 3 gün, ayda 12 gün çalışmasının bulunduğu gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile davacının 03.04.1996-21.05.1998 ve 25.11.1999-20.11.2001 tarihleri arasında her ay 12 gün olmak üzere davalılar adına kayıtlı işyerinde çalıştığının tespitine, fazlaya ilişkin talebin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar ve fer'î müdahil Kurum vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 10.03.2022 tarihli ve 2021/1424 Esas, 2022/517 Karar sayılı kararı ile; davalı işyerlerin Kanun kapsamında olduğu, uyuşmazlık konusu dönemde davacı adına Kuruma yapılan bildirim bulunmadığı, davalı tarafın kabulü, alacak dosyası ve bordro tanık beyanlarına göre aralarında organik bağ olduğu sabit olan davalı işyerlerinde davacının 20.11.2001-12.07.2003 ve 02.02.2004-30.09.2013 tarihleri arasındaki çalışmasının Kuruma bildirildiği ancak bu dönemdeki çalışmasının kesintisiz olduğu, davacının davalı işyerlerinde çalıştığını bordro tanıklarının doğruladığı, İlk Derece Mahkemesince kabul edilen dönemlerde davacının davalı işyerlerinde çalışmasının bulunduğu, çalışmanın blok çalışma olduğu ve son yıldan itibaren hak düşürücü süre içerisinde açıldığı gerekçesiyle davalılar ve fer'î müdahil Kurum vekillerinin istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar ve fer'î müdahil Kurum vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"...Dosya içerisindeki kayıt ve belgelerden, 3.4.1978 doğumlu davacı adına 20.11.2001 ve 12.2.2004 tarihli işe giriş bildirgelerinin Kuruma verildiği, hizmet döküm cetvelinin incelenmesinde, 20.11.2001-12.7.2003, 12.2.2004-30.11.2010 ve 1.12.2010-30.9.2013 tarihleri arasında davalı

şirket işyerlerinden kısmi bildirimlerinin bulunduğu, davacının 21.5.1998-25.11.1999 tarihleri arasında askerlik hizmetini yerinde getirdiği, dosyaya getirtilen ticaret sicil kayıtlarına göre, davalı şirketlerin aynı adreste faaliyet gösterdikleri ve ortaklarının aynı kişiler olduğundan bahisle aralarındaki organik bağın tespit edildiği, bordro tanıklarının dinlendiği anlaşılmaktadır.

İnceleme konusu eldeki davada, davacı, davalı şirketler nezdinde 21/05/1998-25/11/1999 arası askerlik dönemi dışında kalan, 03/04/1996-21/05/1998 ve 25/11/1999-20/11/2001 tarihleri arasında kesintisiz ve sürekli çalıştığının tespitini istemiş, mahkemece, davacının 03/04/1996-21/05/1998 ve 25/11/1999-20/11/2001 tarihleri arasında her ay 12 gün olmak üzere davalılar adına kayıtlı işyerinde çalıştığının tespitine, fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiş ise de, davanın 07.06.2016 tarihinde açılmış olması karşısında, davacı imzalı ilk işe giriş bildirgesinin verildiği 20.11.2001 tarihi öncesi dönem yönünden hak düşürücü sürenin irdelenmemesi yerinde olmamıştır.

Mahkemece yapılması gereken iş, hak düşürücü süre değerlendirmesi yapılıp, oluşacak sonuç uyarınca karar vermek olmalıdır.

Açıklanan maddi ve hukuki esaslar gözetilmeden yanılgılı değerlendirme ile yazılı biçimde karar verilmesi, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir..." gerekçesiyle oy çokluğuyla karar bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; işe giriş bildirgesinin verilmesi öncesi çalışmanın hak düşürücü süreye uğramasının veya birden fazla işe giriş bildirgesinin varlığı hâlinde kesinti tarihinden itibaren hak düşürücü süre uygulamasının işçiyi işverenin eline mahkum ettiği, zira işçinin emir ve talimatı altında çalıştığı işverene karşı hizmet tespiti davası açma serbestisi ve iradesi bulunmadığı, işverenler tarafından işe giriş bildirgeleri çoğu zaman geç verildiği, farklı zamanlar için birden çok işe giriş ve çıkış bildirimleri yapıldığı, bu bildirimlerde davacının imzası olsa dahi iradi bir imza olarak kabul edilmemesi gerektiği, çalışma şartları bildirimlerinin işveren eline bırakılmayarak Kurum tarafından denetlenmesinin gerekli olduğu, bu durumun yıllar önce çalışması bildirilmeyen, 60-70 yaşına gelen ve artık çalışma gücü kalmamış olan işçinin sosyal güvenlik haklarına engel teşkil ettiği gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI.TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davalılar ve fer'î müdahil Kurum vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Davalılar vekili; davacının aynı anda her iki işyerinde çalışmadığını, hak düşürücü süre geçtikten sonra dava açıldığını, bordro tanıklarının davacının çalışıp çalışmadığını net olarak bilmediğini,

yetersiz delille karar verildiğini, ayrıca hangi şirkette hangi tarihte çalıştığına dair açık hüküm kurulmadığını belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

2. Fer'î müdahil Kurum vekili; işe giriş bildirgesinin hizmet akdinin varlığına dair tek başına delil olmadığını, hak düşürücü süresinin geçtiğini, haksız ve yersiz olarak Kuruma yöneltilen davanın reddi gerektiğini belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davacının davalı şirketler nezdinde 21.05.1998-25.11.1999 tarihleri arasındaki askerlik dönemi dışında kalan 03.04.1996-21.05.1998 ve 25.11.1999-20.11.2001 tarihleri arasında kesintisiz çalıştığının tespiti istemiyle 07.06.2016 tarihinde açılan eldeki davada davacının imzası bulunan ilk işe giriş bildirgesinin verildiği 20.11.2001 tarihi öncesi dönem yönünden hak düşürücü sürenin irdelenerek sonucuna göre karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun (5510 sayılı Kanun) geçici 7. maddesinin 1. fıkrası, Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun (506 sayılı Kanun) 79. maddesinin 10. fıkrası.

2. Değerlendirme

1. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 7. maddesinin 1. fıkrasında; "Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı, 02/09/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı, 08/06/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunlar ile 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanun'un Geçici 20'inci maddesine göre sandıklara tabi sigortalılık başlangıçları ile hizmet süreleri, fiili hizmet süresi zammı, itibari hizmet süreleri, borçlandırılan ve ihya edilen süreler ve sigortalılık süreleri tabi oldukları Kanun hükümlerine göre değerlendirilirler" yönünde düzenleme bulunmaktadır.

2. Bu durumda 01.10.2008 tarihinden önceki döneme ilişkin hizmet tespiti uyuşmazlıklarında mülga 506 sayılı Kanun; bu tarihten sonraki dönem bakımından ise 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekmekte olup uyuşmazlık konusu dönem dikkate alındığında davanın yasal dayanağı 506 sayılı Kanun hükümleridir.

3. Öncelikle ifade etmek gerekir ki, mülga 506 sayılı Kanun ve hâlen yürürlükte olan 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı niteliğini kazanmanın koşulları başlıca üç başlık altında toplanmaktadır.

4. Bunlar: a) Çalışma ilişkisinin kural olarak hizmet sözleşmesine dayanması, b) işin işverene ait işyerinde ya da işyerinden sayılan yerlerde iş organizasyonu içerisinde yapılması, c) çalışanın 506 sayılı Kanun'un 3. maddesinde (5510 sayılı Kanun'un 6. maddesi) belirtilen istisnalardan

olmaması şeklinde sıralanabilir. Sigortalı olabilmek için bu koşulların bir arada bulunması zorunludur.

5. Dolayısıyla sigortalı olarak çalışabilmenin temel koşulu, hizmet sözleşmesine dayalı çalışmanın bulunmasıdır. Bu anlamda bir sözleşme, hizmet sözleşmesi olarak kabul edilmediğinde sigortalılıktan söz edilmesi de mümkün olmayacaktır.

6. Sigortalılık niteliğinin kazanılması açısından işveren ile çalıştırılan kişi arasında hizmet sözleşmesinin yapılması tek başına yeterli değildir. Ayrıca işin işverene ait işyerinde ya da işyerinden sayılan yerlerde yapılması gerekmektedir. Mülga 506 sayılı Kanun'un 5. maddesine göre (5510 sayılı Kanun'un md. 11) işyeri, bir hizmet sözleşmesine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanların işlerini yaptıkları yerdir. İşin niteliği ve yürütümü bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır.

7. Ayrıca 5510 sayılı Kanun'un geçici 7. maddesi uyarınca uygulama yeri bulan 506 sayılı Kanun'un 2 ve 6. maddelerinde öngörülen koşulların oluşmasıyla birlikte çalıştırılanlar, kendiliğinden sigortalı sayılırlar. Ancak bu kimselerin ayrıca aynı Kanun'un 3. maddesinde sayılan istisnalara girmemesi gerekir. Çalıştırılanların başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın sigortalı niteliğini kazanmaları 506 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 1. fıkrasında yer alan açık hüküm gereğidir (5510 sayılı Kanun md. 4 ve 92).

8. Ne var ki, sigortalıların bazı haklardan yararlanmaları öncelikle Kuruma bildirilmeleri, belirli süre prim ödemiş olmaları ve Kanun'un gerektirdiği bilgilerin açık bir şekilde bilinmesi koşullarına bağlıdır. Anılan bilgi ve belgelerin Kuruma ulaştırılmaması veya eksik ulaştırılması hâlinde ise bildirimsiz (kaçak) çalıştırma olgusu ortaya çıkacaktır. Bu durum, prim ve gelir vergisi ödememek için işverenlerce sıklıkla başvurulan bir yol olup işte bu noktada işçinin birtakım yasal haklardan yararlanabilmesi için sigortalı hizmetinin tespitini istemesi gereği ortaya çıkmaktadır.

9. Bilindiği üzere sigortalı hizmetin tespiti davaları kamu düzenini ilgilendirmekte olup bu niteliği gereği özel bir duyarlılık ve özenle yürütülmesi gerekmektedir. Bu davaların yasal dayanaklarından olan 506 sayılı Kanun'un 79. maddesinin 10. fıkrasında; Yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları kurumca tespit edilmeyen sigortalıların hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içerisinde mahkemeye başvurarak hizmet tespiti isteyebilecekleri hüküm altına alınmıştır.

10. Sigortasız çalışmaların tespiti yönünden dava açma ve hak arama özgürlüğüne getirilen süre sınırlaması başka bir deyişle dava açma süresinin 5 yıl ile sınırlandırılması doğrudan doğruya hakkın mevcudiyetini etkilediğinden hak düşürücü niteliktedir ve bu sürenin geçmesi ile hak bir daha canlanmamak üzere ortadan kalkmaktadır. 506 sayılı Kanun'un kabul edilip yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 5 yıl olarak öngörülen süre, 09.07.1987 tarihinde yürürlüğe giren 3395 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle 10 yıla çıkarılmış, daha sonra 07.06.1994 tarihinde yürürlüğe giren 3995 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle yeniden 5 yıl olarak düzenlenmiş olup 5510 sayılı Kanun'un 86. maddesinin 9. fıkrasında da bu süre 5 yıl olarak geçerliliğini korumaktadır.

11. Bu kapsamda işe giriş bildirgesi düzenlenmemiş veya düzenlenmesine karşın hak düşürücü süre içerisinde Kuruma verilmemiş, süresi içerisinde Kuruma verilen dönem bordroları ile bildirim yapılmamış, çalışmanın varlığı yönünde sigorta müfettişince herhangi bir tespit yapılmamış ise hizmetlerin tespitini talep eden kişilerin hak düşürücü süre geçmeden dava açması zorunludur.

12. İşverenin, çalıştırmış olduğu sigortalılara ait hangi belgeleri Kuruma vermesi gerektiği 506 sayılı Kanun'un 79. maddesinin 1. fıkrasında açıkça ifade edildiği üzere yönetmeliğe bırakılmıştır. Atıf yapılan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde işverence verilecek belgeler düzenlenmiştir. Bunlar, aylık sigorta primleri bildirgesi, dört aylık sigorta primleri bordrosu vs.dir. Yönetmelikte sayılan bu belgelerden birisinin dahi verilmiş olması hâlinde artık Kanun'un 79. maddesinin 10. fıkrasında düzenlenen hak düşürücü süreden söz edilemez.

13. Yargıtayın yerleşmiş uygulamalarına göre eğer sayılan belgelerden birisi işveren tarafından verilmişse burada Kurumun sigortalının çalışmasından haberdar olduğu ve artık hizmet tespiti davası için hak düşürücü sürenin varlığından söz edilemeyeceği kabul edilmektedir.

14. Diğer taraftan Kurum tarafından yapılan bir tespitin olması hâlinde de aynı sonuca ulaşılmaktadır. Bu kabulün temelinde yatan neden hiç bildirim yapılmayan sigortalılarla kısmi bildirim yapılan sigortalıların aynı hukuksal statüye tâbi tutulmalarının hukuka ve hakkaniyete aykırı olacağının düşünülmesidir.

15. Sigortalının Kuruma bildiriminin işe giriş tarihinden sonra yapılması başka bir ifade ile sigortalının hizmet süresinin başlangıçtaki bir bölümünün Kuruma bildirilmeyerek sonrasının bildirilmesi ve bildirimin yapılmasından önceki çalışmaların bildirim yapılan çalışma dönemini de kapsar biçimde kesintisiz devam etmiş olması hâlinde Kuruma bildirilmeyen çalışma süresi yönünden hak düşürücü sürenin hesaplanmasında bildirim dışı tutulan sürenin sonu değil, kesintisiz olarak geçen çalışmaların sona erdiği yılın sonu hak düşürücü sürede başlangıç alınmalıdır.

16. Sigortalı işe giriş bildirgesi veya Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde belirtilen diğer belgelerin Kuruma verilmesi ya da sigorta müfettişi tarafından tespit yapılması hâlinde hak düşürücü sürenin işlememe gerekçesi Kurumun sigortalı çalıştırıldığından haberdar olmasıdır. Hâlbuki blok çalışmanın bildirim öncesi kısmı için bu gerekçe geçerli değildir. Bu nedenle blok çalışmada bildirim öncesi çalışma dönemi yönünden hak düşürücü sürenin işlemeyeceğini kabul etmek Kanun'daki açık düzenlemeye uygun olmayacağı gibi hak düşürücü sürenin işlevsiz hâle gelmesi sonucunu doğuracaktır. Kanun'un açık hükmü karşısında sigortalı lehine yorum ilkesinin uygulanması da mümkün olmayıp bu hâlde bildirim öncesi çalışma süresi bakımından sigortalının sigortalı hizmetlerinin sona ermesinden sonra hak düşürücü süre içinde dava açma hakkı devam etmektedir.

17. Somut olayda davacı tarafından davalı şirketler nezdinde 21.05.1998-25.11.1999 tarihleri arasındaki askerlik dönemi dışında kalan 03.04.1996-21.05.1998 ve 25.11.1999-20.11.2001 tarihleri arasında kesintisiz çalıştığı, davalı şirketler arasında organik bağ bulunduğu iddiasıyla eldeki davanın açıldığı, davalı ... Endüstriyel A.Ş. tarafından davacı adına 20.11.2001 ve 12.02.2004 tarihli işe giriş bildirgeleri verilerek 20.11.2001-12.07.2003 ve 12.02.2004-30.11.2010

tarihleri arasında hizmet bildirimi yapıldığı, sonrasında diğer davalı ... Tarım Ltd. Şti. tarafından 01.12.2010-30.09.2013 tarihleri arasında davacının hizmetlerinin bildirildiği, ihtilâflı çalışma döneminin 20.11.2001 tarihinden itibaren yapılan bildirim öncesi dönem olduğu anlaşılmıştır.

18. Şu hâlde yukarıda yapılan açıklamalara göre; davalı ... Endüstriyel A.Ş. tarafından davacı adına 20.11.2001 tarihli işe giriş bildirgeleri verilerek 12.07.2003 tarihine kadar hizmet bildirimi yapıldığı, uyuşmazlık konusunu oluşturan 21.05.1998-25.11.1999 tarihleri arasındaki askerlik dönemi dışında kalan 03.04.1996-21.05.1998 ve 25.11.1999-20.11.2001 tarihleri arasındaki çalışma dönemine ilişkin bildirim yapılmadığı ve eldeki davanın 07.06.2016 tarihinde açıldığı gözetildiğinde davacının imzası bulunan ilk işe giriş bildirgesinin verildiği 20.11.2001 tarihi öncesi çalışma dönemi yönünden hak düşürücü süre değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiği kabul edilmelidir.

19. Nitekim Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 20.01.2022 tarihli ve 2019/(21)10-766 Esas, 2022/31 Karar, 08.03.2024 tarihli ve 2022/10-1250 Esas, 2023/172 Karar, 24.04.2024 tarihli ve 2023/10-1064 Esas, 2024/196 Karar sayılı kararları da aynı yöndedir.

20. Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında; davacının 20.11.2001-12.07.2003 tarihleri arasında Kuruma bildirilen hizmetleri nedeniyle dava konusu dönem ile birlikte birleşen blok çalışmalarının bulunması hâlinde davanın yasal dayanağını oluşturan ve 5510 sayılı Kanun'un 86. maddesi ile koşut düzenleme içeren 506 sayılı Kanun'un 79. maddesinde düzenlenen hak düşürücü sürenin dolduğundan söz etmenin mümkün olmadığı, bu itibarla direnme kararı usul ve yasaya uygun olduğundan bozma nedenine göre incelenmeyen davanın esasına ilişkin temyiz itirazlarının incelemesi için dosyanın Özel Daireye gönderilmesi gerektiği ileri sürülmüş ise de bu görüş Kurul Çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

21. Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki hükümde direnilmesi doğru olmamıştır.

22. O hâlde direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalılar ve fer'î müdahil Sosyal Güvenlik Kurumu vekillerinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harçlarının yatıranlara geri verilmesine,

Dosyanın HMK'nın 373. maddesinin 1. fıkrası uyarınca İlk Derece Mahkemesine, karardan bir örneğin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

01.10.2025 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.